

מנרעו ונקראו «בני אלהים». והנה אדם הראשון הוליד בנים רבים, אך מפלגם לא היה ראוי לבוא במקומו כי אם הבל, כי רק זה היה דומה לו, ומשנהו קין אחיו, מתוך קנאה שנתקנא בו על מעלה זו, נתן לאדם שתי תחת הבל, ושתי היה דומה לאדם, ולכן נעשה הוא לסגלת אדם ונרעינו, ואילו שאר הבנים לא היו כי אם כקלפות; וסגלת שתי היה אנוש בנה, וכך נמשך הענין עד נח על ידי יחידים שהיו כנרעינים, כלם דומים לאדם הראשון ונקראים «בני אלהים», ולכלם השלמות בנתיב ובמדות, באריכות ימים, בחקמה ובכשר המעשה, וילפי ימי חייהם מונים אנו את השנים מאדם ועד נח.

10 וכך היה הדבר גם בדורות אשר מנח עד אברהם; אמנם היה בהם מי שלא דבק בו הענין האלוהי - כד, למשל, ת"ח, אולם - אברהם בנו היה תלמיד לאבי אביו, ל' עבר, - ודולה מאותו! הוא הכיר גם את נח, - כי הענין האלוהי נמשך אצלם מאבות אבות אל בני בניו; כד היה אברהם עם, ונתלמדו, ועל פן נקרא «עברי», ועבר היה סגלת שם, שהיה סגלת נח, - שכן נסלו לו בירשה ארצות האקלימים הנוחים, שבאמצעיתן נמצאה ארץ חמדה, ארץ כנען, היא ארץ הזבואה, - אך יפת יצא אל הנפשו והם אל הדרום, וסגלת אברהם מבין בניו היה יצחק, ולכן שלח אברהם את כל בניו האחרים מן הארץ המיוחדת הזאת, ארץ כנען, ואותה יחד ליצחק, וסגלת יצחק היה יעקב, ולכן הרחיק עשו אחיו מן הארץ הזאת, כי יעקב לבדו נמצא ראוי לה.

18 אולם בני יעקב היו כלם סגלה, כלם יחד ראויים לענין האלוהי, ולכן היה להם המקום ההוא, המיוחד בהתגלות הענין האלוהי, לנחלת. מאותה שעה התחיל הענין האלוהי, שעוד הנה לא חל פי אם על יחידים, שוכן בקרב קבוצה, והאלוה השניח על בני יעקב גם בהיותם במצרים, להפירותם ולהתרבותם ולגדל את בניהם, כאשר גדל איש את האילן ששורשו טוב עד הוציאו פרי בשל בדומה לפרי הראשון ששמנו נשע האילן - רצוני לומר: דאג לגדלם עד אשר ידמו לאבותם, אברהם, יצחק ויעקב, ויליוסף ואחיו; והפרי הנשל בא במשה, אהרן ומרים ובאנשים כבצאל וזכאה וליאב וכראשי המטות, פלשעים וזקנים שנמצאו ראויים לנבואה מתקדמת, וכחושש, כלב נחור ורבים וזלתי. צעת תהיה נמצאו בני יעקב כלם ראויים להנאות האור האלוהי בתוכם ולהתגלות השגות האלוהי עליהם.

15 אמנם היו ביניהם גם חזקאים שגאי אלוה, אבל אין ספק שגם הם היו סגלה, שהרי מצד שרשם וטבעם היה בהם מן הסגלה ונחיתים היו להוליד בנים שהיו סגלה, כד יש להנחיר באב החוטא, שכן הוא הנשוא את ורע הסגלה אשר בהודפכו תתגלה בבנו או בבן בוני, - כמו שאמרנו בננוע לתרח ולאחרים, שלא דבק בהם עצמם הענין האלוהי אבל עתידים היו לפי שרשם להוליד בני סגלה, - מה שאין פן בשרש כל מי שצא מחם ומקפת, דבר דומה לזה אנו מוצאים בענינים הטבעיים: פעמים רבות אין האיש דומה לאביו כלל, אבל דומה הוא לאביו אביו, ואין ספק שאותו הטבע נאותו דמיון פבר היו צפונים באב, אם כי הדבר לא היה גלוי לחוש, כד היה הטבע של עבר אפן בבניו עד שנתגלה באברהם.

רע"ש

(ג) אמר החבר:

כמר לי יציר ואוכיח לה גדלת השם הזה. ודי לי בעדות שהעידה התורה כי אותם בחר האלוה לו לעם ולאמה מבין כל אמות העולם וכי הענין האלוהי חל בכל המונם, עד שנעשו כלם ראויים לשמע את תדבור האלוהי, ומתם עברה סגלה זו אל נשיהם, כי גם מהן קמו נביאות, ואילו לסניהם לא חל הענין האלוהי כי אם על יחידים שאליהם עברה סגלה זו מאדם הראשון. אדם הראשון וכה לסגלה זו, כי היה שלם בכל בלא יוצא מן הכללי, - כי מה פנים אפשר למצוא בשלמות יציר אשר יצא מתחת יד אמן גדל חכמה וכל יכול, ונוצר מחמר אשר בחרו אמן זה לשם צורה שרצה בזה? לשלמות זו לא היה מניעה לא מצד מנו ורע האב ודם האם ולא מצד התנונה והשפוח בשנות הנקיות והנדרות ולא מצד השפעת האוויר והמים ונקל הארץ, כי אדם הראשון ברא האלוה בתבנית איש שהגיע לסוף שנות בחירותו, שלם בטפו ובמדותיו, והוא קבל מאת האלוה את הנפש החינית בשלמותה ואת השכל בפעולה העליונה האפשרית לאדם לפי תכנתו האנושית, ואף את הכח האלוהי שמשל לשכל - רצוני לומר: את תמורה שבהגיעו אליה יצק האדם באלוה וברוחניים וישג את האמתות בתחלת מחשבה, בלא עיון ולמד, - לכן נקרא אדם הראשון אצלנו «בן אלהים», וכל הדומים לו

רע"ש מאיר

(3) רמב"ם הלכות עכו"ם סוף פרק א'

...ופשט דבר זה בכל העולם לעבוד את הצורות בעבודות משונות זו מזו ולהקריב להם ולהשתחוות. וכיון שארכו הימים נשתכח השם הנכבד והנורא מפי כל היקום ומדעתם ולא הכירוהו ונמצאו כל עם הארץ הנשים והקטנים אינם יודעים אלא הצורה של עץ ושל אבן וההיכל של האבנים שנתחנכו מקטנותם להשתחוות לה ולעבדה ולהשבע בשמה, והחכמים שהיו בהם כגון כהנים וכיוצא בהן מרמין שאין שם אלוה אלא הכוכבים והגלגלים שנעשו הצורות האלו בגלגלם ולדמותן אבל צור העולמים לא היה שום אדם שהיה מכירו ולא יודעו אלא יחידים בעולם כגון חנוך ומתושלח נח שם ועבר, ועל דרך זה היה העולם הולך ומתגלגל עד שנולד עמודו של עולם והוא אברהם אבינו.

[ג] כיון שנגמל איתן זה התחיל לשוטט בדעתו והוא קטן והתחיל לחשוב ביום ובלילה והיה תמיה היאך אפשר שיהיה הגלגל הזה נוהג תמיד ולא יהיה לו מנהיג ומי יסבב אותו. כי אי אפשר שיסבב את עצמו. ולא היה לו מלמד ולא מודיע דבר אלא מושקע באור כשרים בין עובדי כוכבים הספשים ואביו ואמו וכל העם עובדי כוכבים חזו עובד עמהם ולבו משוטט ומבין עד שהשיג דרך האמת והבין קו הצדק מתבונתו הנכונה, וידע שיש שם אלוה אחד והוא מנהיג הגלגל והוא כרא הכל ואין בכל הנמצא אלוה חוץ ממנו. וידע שכל העולם טועים ודבר: שגם להם לטעות זה שעובדים את הכוכבים ואת הצורות עד שאבד האמת מדעתם, וכן ארבעים שנה הכיר אברהם את בוראו, וכיון שהכיר וידע התחיל להשיב תשובות על בני אור כשרים ולערך דין עמהם ולומר שאין זו דרך האמת הולכים בה ושיבר הצלמים והתחיל להודיע לעם שאין ראוי להשתחוות ולהקריב ולנסך כדי שיכירוהו כל הברואים הבאים, וראוי לאבד ולשבר כל הצורות כדי שלא ישעו בהן כל העם כמו אלו שהם מדמים שאין שם אלוה אלא אלו, כיון שגבר עליהם בראיותיו בקש המלך להרוגו ונעשה לו גם יוצא לחוץ, והתחיל לעמוד ולקרוא בקול גדול לכל העולם ולהודיעם שיש שם אלוה אחד לכל העולם ולו דאוי לעבוד, והיה מהלך וקורא ומקבץ העם מעיר לעיר וממלכה לממלכה עד שהגיע לארץ כנען והוא קורא שנאמר ויקרא שם בשם ה' אל עולם. וכיון שהיו העם מתקבצין אליו ושואלין לו על דבריו היה מודיע לכל אחד ואחד כפי דעתו עד שחזירוהו לדרך האמת עד שנתקבצו אליו אלפים ורובבות והם אנשי בית אברהם ושתל בלבם העיקר הגדול הזה וחבר בו ספרים והודיעו ליצחק בנו, וישב יצחק מלמד ומוהיר, ויצחק הודיע ליעקב ומינהו ללמד וישב מלמד ומחזיק כל הגלגלים אליו.

רע"ש מאיר